

Bolagstyrningsrapport 2024

Bolagsstyrningsrapport 2024

SVEALANDSTRAFIKEN AB, 556555-3350

Fastställs av bolagets styrelse 2025-02-25

Beskrivning av bolagets verksamhet

Enligt bolagsordningen ska Svealandstrafiken AB bedriva trafikrörelse avseende kollektivtrafik samt idka därmed förenlig verksamhet i Västmanlands län och Örebro län.

Bolaget är skyldigt att utföra de uppdrag som bolaget tilldelas av sina ägare Region Västmanland och Region Örebro län.

Bolaget är en del av regionernas verksamhet.

Utvärdering av styrelsearbetet

Under 2024 har bolaget haft totalt 4 styrelsemöten, utvecklingsdag med bolagsledningen samt ordinarie årsstämma.

Stående punkter på styrelsemöte

- Val av justeringsman och godkännande av dagordning
- Information från VD
- Aktuella marknadsfrågor
- Väsentliga förändringar i förutsättningarna för verksamheten
- Uppföljning av verksamheten
- Ekonomisk uppföljning

Under året har följande beslut tagits

- Bokslut och årsredovisning 2023
- Att ta fram förslag på höjd inriktning avseende avkastningskrav för presentation till ägarna
- Bolagsstyrningsrapport 2023
- Firmateckning
- Mötesplanering 2025
- Riktlinje för internkontroll och internkontrollplan 2025
- Beredskapsplan
- Tertialbokslut med årsprognoser

- Affärsplan 2025-2027
- Budget och investeringsbudget 2025
- Låneramar 2025-2027
- Arbetsordning för styrelse och instruktion VD 2025

Gemensamma ägarträffar har hållits fem gånger under 2024. Under året har också två presidieträffar hållits med kollektivtrafikmyndigheten i Region Örebro län och två presidieträffar med kollektivtrafikmyndigheten i Region Västmanland. Under året har en gemensam utvecklingsdag genomförts tillsammans med ägare och kollektivtrafikmyndigheterna i de bägge länen.

Ägardirektiv

Svealandstrafiken uppfyller den finansiella kraven enligt ägardirektivet avseende avkastning och soliditet. Soliditetskravet om 15 % uppnås dock tack vare de kraftigt

försenade bussleveranserna. Utmaningen om att uppnå soliditetskravet kommer under överskådlig tid dock kvarstå i samband med kommande års fordonsinvesteringar vilket innebär att Svealandstrafiken fortsatt behöver klara resultatmålet och generera en god avkastning som återinvesteras i verksamheten.

Verksamheten har under 2024 utöver ovan bedrivits inom de ramar ägardirektivet anger.

Inga förändringar har skett under året i gällande ägardirektiv. Ägarna har i samband med ägarsamråd under hösten aviserat en översyn av ägardirektivet under 2025.

Internt kontroll - Uppfyllande av bolagets ändamål

Bolagets ändamål

Bolagets ändamål att bedriva en attraktiv kollektivtrafik med buss samt, i enlighet med vad ägarna beslutar, bidra till att utbud och former för kollektivtrafiken utvecklas och förbättras. Se vidare förvaltningsberättelsen i årsredovisningen.

Finansiell rapportering

Styrelsen får ekonomisk rapport efter tertialbokslut 1 och 2 och efter årsbokslut 31 december. Vidare se tertialbokslut och årsredovisning.

Svealandstrafiken gör även i år ett bättre resultat än avkastningskravet på + 10,8 mnkr. Det positiva resultatet på + 24,8 mnkr före bokslutsdispositioner och skatt grundar sig på de optimeringar och effektiviseringar som vi löpande gör i vår verksamhet, som till stor del uppnåtts genom de senaste årens kompetenshöjande investeringar. Exempel som kan nämnas under 2024 är mer kostnadseffektiva scheman och omloppsplaner, översyner av interna och externa arbetssätt och processer, fortsatt digitalisering för att bort manuella och tidskrävande arbetsuppgifter. Insatser för en bättre arbetsmiljö och därmed

minskad sjukfrånvaro ger också effekt. Det positiva resultatet grundar sig till viss del också på en bra bedömning av kostnadsutvecklingen och en gynsam utveckling av de finansiella posterna samt lägre kapitalkostnader på grund av försenade bussleveranser.

Under året har Svealandstrafiken totala låneskuld minskat med 141 mnkr och är vid årets slut 528 mnkr. Ett lån har refinansierats på 48 mnkr samt ett lån har betalats av på 70 mnkr. Den del av den totala låneskulden som ägarna borgar för uppgick till 528 mnkr och ligger inom ramen för aktuellt borgensbeslut. Soliditeten är vid årets slut på 16,1 %. Den positiva utvecklingen av soliditeten under året har påverkats av ej tagna lån pga. försenade bussleveranser, avbetalning av lån, erhållna bidrag samt det positiva årsresultatet. De finansiella kostnaderna är betydligt lägre än förväntat vilket framförallt är kopplat till de försenade bussleveranserna men även en positiv utveckling av räntenivåerna. Med anledning av Svealandstrafikens fortsatt höga investeringstakt och höga skuldsättningsgrad är dock beaktande av den framtida ränteutvecklingen viktig del för bolaget. Svealandstrafiken behöver fortsatt klara resultatmålet och generera en god avkastning som återinvesteras i verksamheten för att säkra en över tid fortsatt god soliditet.

Finansiella risker

- Leveransförseningar av bussar. Den större försenade elbussleveransen som beräknades komma under 2024 är fortsatt försenad på grund av den upphandlande leverantörens ekonomiska och logistiska problem. Två av tre kontrakt med aktuell leverantör sades upp och nya avtal upphandlades för att säkra upp fordonsförsörjningen på kort och längre sikt. Leveranser av bussarna i de nya avtalen kommer först att påbörjas under början av 2026. Detta kommer fortsatt innebära kostnadsökningar (drivmedel och underhåll) för den fordonsflotta som ska ersättas.

- Kompetensförsörjning. Svealandstrafikens verksamhet är personalintensiv och mer än hälften av bolagets kostnader är personalrelaterade. Branschens utmaningar med kompetensförsörjning av bussförare blir än en mer tydlig nationellt med inställd trafik som följd på flera håll. Svealandstrafiken fortsatt klarat sitt trafikuppslag under 2024 men ser motsvarande kompetensförsörjningsproblematik framför allt på några års sikt. För att motverka risken att stå utan personal på sikt jobbar Svealandstrafiken med att utveckla körskolan i egen regi samt samverkan med andra parter. Sjukskrivningsnivåerna har under 2024 minskat jämfört med 2023 men är fortsatt på

för höga nivåer. Ett fortsatt aktivt arbete med att sänka sjukfrånvaron är nödvändig för att skapa ekonomiskt utrymme samt för att säkra bussförarresurs för trafikproduktionen.

- Prismodellen för det största uppdraget linjelagd kollektivtrafik baseras på ett fast pris per omloppskilometer och omloppstimme utifrån en uppskattad trafikproduktion. Priset för nästkommande år förhandlas i början av året vilket gör att Svealandstrafiken för kommande år tar en risk respektive en möjlighet beroende på utfallet av kostnadsutvecklingen för resterande av innevarande år samt under kommande år. En faktisk volymrisk finns också då den uppskattade ramvolymen kan skilja sig när den blivit en bearbetad detaljvolym.

- Räntekostnaden med anledning av hög skuldsättningsgrad. Svealandstrafiken är och kommer under de närmsta åren att fortsatt vara investeringstunga. Med nuvarande skuldportfölj inklusive reinvesteringar innebär en ränteförändring med 1 % under 2025 en förändring på ca 2,5 mkr. Nuvarande skuldportfölj består till cirka 49 % av bundna lån. 63 % har en räntebindning under ett år vilket avviker något i förhållande till gällande finanspolicy (60 %).

- Utveckling drivmedelspris. Stora delar av Svealandstrafikens egna bussar drivs i dagsläget på biogas även om en konvertering till el pågår i den linjelagda trafiken. HVO är bränslet som Svealandstrafikens underentreprenörer använder. Under slutet av 2024 kom beslut från EU att Sverige återigen undantas beskattning av biodrivmedel. Detta innebär att priset för biogas kommer att sänkas med motsvarande skatten och att möjlighet finns även för retroaktivitet. För Svealandstrafiken innebär detta ingen direkt risk eller möjlighet då kostnaden respektive ersättningen tillfaller respektive uppdragsgivare. Däremot innebär det en kostnadsminskning för kollektivtrafiken och således ett mycket positivt besked för våra uppdragsgivare. Prispåverkan för HVO minskade betydligt under 2024 med anledning av regeringens beslut om minskad reduktionsplikt. 2025 har regeringen fattat ett nytt beslut att öka reduktionsplikten vilket med största sannolikhet medför en prishöjning igen. Genom införande av elbussar minskas andelen drivmedelskostnader och således bränslerisken totalt sett i bolaget.

- Under 2025 och 2026 kommer Svealandstrafiken att utöka fordonsparken med elbussar i den linjelagda trafiken. Eldriften skapar förutom de miljömässiga aspekterna möjligheter till effektiviseringar vad gäller bränsle och

underhåll. Den risk som kan finnas är eventuella inkörnings- och optimerings-problem som initialt skulle kunna leda till störningar och eventuella merkostnader.

- Minskat trafikuppdrag. Svealandstrafikens uppdragsgivares ekonomiska svårigheter skulle kunna leda till beslut om ytterligare trafikneddragningar i båda länen. De beslut som redan fattats kan Svealandstrafiken hantera inom ramarna för det flexibla konceptet med stor gemensam fordonsflotta över de två länen och tillsammans med bolagets ramavtalsleverantörer. Bli eventuella neddragningar för stora så skulle det dock kunna innebära risk för outnyttjade resurser i personal, fastigheter och fordon.

- Framöver ska beslut i frågan om byggnation av ny bussdepå i Västerås fattas. Beslutet kommer att vara en viktig faktor för Svealandstrafiken både på kort och lång sikt och påverkar både planering, investeringar, underhåll och resursallokering både för nuvarande och framtida depå.

Kommunikation med revisorer

Kommunikation med revisorer sker vid avstämningsmöten under våren och hösten samt vid helårsbokslut. Revisorerna kommer till bolaget och utför förvaltningsrevision under hösten och bokslutgranskning vid helårsbokslutet. I samband med årsbokslutet sker även granskning från lekmanrevisionen. Löpande kommunikation har skett för att få vägledning i olika frågeställningar, där bolagets intensiva arbete med anpassningarna inför de nya kraven på hållbarhetsredovisningen (CSRD-direktivet och taxonomiförordningen) har varit viktig.

Ärenden som lämnats till Regionfullmäktige för ställningstagande

Svealandstrafiken har under året inte lämnat några ärenden till Regionfullmäktige för beslut.

Ekonomisk rapport till ägarna Region Örebro län och Region Västmanland sker vid tertial- och helårsbokslut. Dessa rapporter ingår i respektive regions sammanställda redovisning som redovisas i regionstyrelse och regionfullmäktige.

Styrelseordförandens ställningstagande

Den interna kontrollen vad avser uppfyllande av bolagets ändamål, ägarens beslutade mål och hur bolagets finansiella rapportering är organiserad bedöms av bolaget fungera på ett tillfredsställande sätt under räkenskapsåret. Bolagets verksamhet har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Nils-Eric Gustavsson
Styrelsens ordförande